

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/32
6356 S. STK/41

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2026/1146
Karar No. 2026/3531
Tarihi: 20.04.2026

●BORDRO HİLESİ

●BORDRO HİLESİNDE FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ, HAFTA TATİLİ ÜCRETİ VE ULUSAL BAYRAM GENEL ÜCRETİ ÖDEMELERİNİN BU ÇALIŞMALARIN KARŞILIĞI OLAN ÜCRETLER OLMADIĞI, TEMEL ÜCRETİNİN BİR PARÇASI OLDUĞU

●BORDRO HİLESİNDE ÜCRET BORDROSUNUN İMZALI VEYA İMZASIZ OLMASI SONUCU ETKİLEMEYECEĞİ

ÖZETİ Bordro hilesinin söz konusu olduğu hâllerde, bordrodaki tahakkukların (fazla çalışma ücreti, hafta tatili ücreti ve ulusal bayram genel ücreti gibi) aslında gerçekte bu çalışmaların karşılığı olan ücretler olmadığı, işçinin temel ücretinin bir parçası olduğu kabul edilmelidir. Bu durumda işverenin kayıtlarında hileli bir işlemin varlığı kabul edildiğinden, ücret bordrosunun imzalı veya imzasız olması sonucu etkilemez. Bu kabulün sonucu ise bordroda "fazla çalışma", "hafta tatili", "ulusal bayram ve genel tatil ücreti" gibi adlarla gösterilen ancak temel ücrete dâhil olduğu kabul edilen ödemelerin gerçekte fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil çalışmalarının karşılığı olarak dikkate alınmamalarıdır. Bir diğer ifade ile bordro hilesinde bordroda ücret olarak gösterilen miktar ile fazla çalışma ve/veya hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti ödemelerinin toplamı gerçek ücreti yansıttığından fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil çalışmasının varlığı her türlü delille ispatlanabilir. Ancak

bordrodaki fazla çalışma saati, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil gün sayısı, diğer delil veya olgularla desteklenmediği sürece tek başına ispat aracı olarak kabul edilemez. Yeri gelmişken belirtmek gerekir ki bu husus, davacı ile menfaat birliği içindeki tanıkların beyanlarına itibar edilmesini gerektiren bir olgu olarak değerlendirilebilir. Fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışma iddiasının ispatlanması hâlinde, hileli bordroda gösterilen fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti ödemelerinin hesaplanan miktardan mahsup edilmesi de söz konusu değildir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalılar vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 25.09.2013-06.12.2013 ve 28.08.2014-22.10.2018 tarihleri arasında iki dönem hâlinde davalılar nezdinde makineci olarak çalıştığını, iş sözleşmesini alacaklarının ödenmemesi sebebiyle haklı nedenle feshettiğini ileri sürerek kıdem tazminatı, yıllık ücretli izin, 2018 yılı Ağustos, Eylül, Ekim aylarına ait ücretleri, fazla çalışma ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının davalılardan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalılar vekili cevap dilekçesinde; davacının sadece Çipiteks Tekstil San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.nde çalıştığını, talep edilen alacakların zamanaşımına uğradığını, ilk dönem çalışmasının istifa ile sona erdiğini, ikinci dönem çalışmasının ise davacının devamsızlık yapması nedeniyle haklı nedenle sona erdiğini, bordroların imzalı olduğunu ve tüm alacakların ödendiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacının davalılar nezdinde makineci olarak 2.500,00 TL net ücretle çalıştığı, çalışma süresinin kesintili olarak toplamda 4 yıl 6 gün sürdüğü, davacının ödenmeyen alacakları bulunduğundan kıdem tazminatına hak kazandığı, dosyadaki belgelere göre yıllık izinlerini kullandığı gerekçeleriyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye

Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; dava konusu alacaklardan davalıların müteselsilen sorumlu olduğu, dosyadaki belgeler ve davacının yaptığı işe göre esas alınan aylık net 2.500,00 TL ücretin dosya kapsamına uygun olduğu, fazla çalışma ücreti alacağı bakımından davacı tanık beyanlarına göre sonuca gidilmesinde bir isabetsizlik bulunmadığı, sunulan imzalı bordrolarda 2016 Yılı Kasım ayından itibaren fazla çalışma tahakkuku bulunsu da tahakkukların birkaç saatlik sembolik nitelikte olduğu, bordroların gerçek ücret üzerinden düzenlenmemiş olması ve elden ödeme yapılmakta olması karşısında tanık beyanlarıyla sonuca gidilmesinde ve varılan sonuçta hata bulunmadığı gerekçeleriyle davalıların istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalılar vekili temyiz dilekçesinde;

1. Ücret bordrolarının dikkate alınmadığını, ücret alacağının reddi gerektiğini,

2. Davacının kıdem tazminatına hak kazanmadığını,

3. Ücret bordrolarından da anlaşıldığı üzere fazla çalışma ile ulusal bayram ve genel tatil ücretinin ödendiğini, tanık beyanlarına göre bu alacakların hesaplanarak hüküm altına alınmasının hatalı olduğunu,

4. Davacının talep ettiği alacakların zamanaşımına uğradığını ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, davacının aylık ücretinin miktarı, iş sözleşmesinin feshi ve buna bağlı olarak kıdem tazminatına hak kazanıp kazanmadığı, fazla çalışma, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının ispatı ve hesaplanmasına ilişkindir.

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalılar vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Çalışma yaşamında daha az vergi ya da sigorta primi ödenmesi amacıyla zaman zaman, iş sözleşmesi veya ücret bordrolarında gösterilen ücretlerin gerçeği yansıtmadığı görülmektedir. Bu durumda gerçek ücretin tespiti önem kazanır.

Diğer yandan, fazla çalışma yaptığı iddia eden işçi bu iddiasını ispatla yükümlüdür. İşçinin imzasını taşıyan bordro sahteliği ispat edilinceye kadar kesin delil niteliğindedir. Bir başka anlatımla bordronun sahteliği ileri sürülüp ispatlanmadıkça imzalı bordroda görünen fazla çalışma alacağının ödendiği varsayılır.

Fazla çalışmanın ispatı konusunda işyeri kayıtları, özellikle işyerine giriş çıkışı gösteren belgeler, işyeri iç yazışmaları delil niteliğindedir. Ancak fazla çalışmanın bu tür yazılı belgelerle ispatlanamaması durumunda tarafların dinletmiş oldukları tanık beyanları ile sonuca gidilmesi gerekir. Bunun dışında herkesçe bilinen genel bazı

vakıalar da bu noktada göz önüne alınabilir. İşçinin fiilen yaptığı işin niteliği ve yoğunluğuna göre de fazla çalışma olup olmadığı araştırılmalıdır.

Ücret bordrosundaki ücretin, davacının gerçek ücret miktarını yansıtmadığının anlaşılması hâlinde, bordroların imzalı ve imzasız oluşuna göre bir ayırım yapılması gerekmektedir. Bu hâlde imzalı bordroda yer alan fazla çalışma saati davacıyı bağlayacağından, davacı bordrodaki süreden daha fazla süre ile çalıştığını ancak yazılı bir delil ile ispat edebilir. Davacının imzalı bordrodaki süreden daha fazla çalıştığını yazılı delil ile ispat etmesi hâlinde, bordroda ödendiği belirtilen fazla çalışma ücreti davacının gerçek ücreti üzerinden hesaplanan alacaklardan mahsup edilir. İmzalı bordrodaki fazla çalışma süresinden daha fazla çalışma yapıldığının yazılı kayıtlar ile ispat edilememesi durumunda, bordrodaki fazla çalışma saati ile bağlı kalınarak değerlendirme yapılır. Yani bordrodaki fazla çalışma süresinin işçinin gerçek fazla çalışma süresini yansıttığı, ancak karşılığı olan ücretin gerçek fazla çalışma ücretini yansıtmadığı kabul edilir. Davacının bordrodaki fazla çalışma süresinin karşılığı olan fazla çalışma ücreti gerçek ücret miktarı üzerinden yeniden hesaplanır. Bu hâlde de bordrodaki tahakkuk miktarı hesaplanan alaktan mahsup edilir.

Ücret bordrosunun imzasız olması hâlinde ise davacının bordroda görünen fazla çalışma süresinden daha fazla çalıştığını tanık delili dâhil olmak üzere her türlü delil ile kanıtlaması mümkündür. Bu durumda ispat edilen fazla çalışma ücretinin davacının gerçek ücreti üzerinden hesaplanması gerektiğinde tereddüt olmamalıdır. Ayrıca hesaplanan bu alacaklardan bordroda tahakkuk eden ve ödendiği banka kayıtları ile sabit olan miktarın mahsubu gerektiği de göz ardı edilmemelidir.

Bordro hilesinin söz konusu olduğu hâllerde, bordrodaki tahakkukların (fazla çalışma ücreti, hafta tatili ücreti ve ulusal bayram genel ücreti gibi) aslında gerçekte bu çalışmaların karşılığı olan ücretler olmadığı, işçinin temel ücretinin bir parçası olduğu kabul edilmelidir. Bu durumda işverenin kayıtlarında hileli bir işlemin varlığı kabul edildiğinden, ücret bordrosunun imzalı veya imzasız olması sonucu etkilemez. Bu kabulün sonucu ise bordroda "fazla çalışma", "hafta tatili", "ulusal bayram ve genel tatil ücreti" gibi adlarla gösterilen ancak temel ücrete dâhil olduğu kabul edilen ödemelerin gerçekte fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil çalışmalarının karşılığı olarak dikkate alınmamalarıdır. Bir diğer ifade ile bordro hilesinde bordroda ücret olarak gösterilen miktar ile fazla çalışma ve/veya hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti ödemelerinin toplamı gerçek ücreti yansıttığından fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil çalışmalarının varlığı her türlü delille ispatlanabilir. Ancak bordrodaki fazla çalışma saati, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil gün sayısı, diğer delil veya olgularla desteklenmediği sürece tek başına ispat aracı olarak kabul edilemez. Yeri gelmişken belirtmek gerekir ki bu husus, davacı ile menfaat birliği içindeki tanıkların beyanlarına itibar edilmesini gerektiren bir olgu olarak değerlendirilebilir. Fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışma iddiasının

ispatlanması hâlinde, hileli bordroda gösterilen fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti ödemelerinin hesaplanan miktardan mahsup edilmesi de söz konusu değildir.

Dosyadaki belgeler, tanık beyanları ile davacının yaptığı iş ve çalışma süresi birlikte değerlendirildiğinde Mahkemece davacının aylık ücretinin net 2.500,00 TL olarak kabul edilmesi isabetlidir. Ancak imzalı bordrolardaki fazla çalışma tahakkuk miktarlarının sembolik olduğu yönündeki değerlendirme hatalıdır.

Ücret bordrosundaki ücretin davacının gerçek ücretini yansıtmadığı anlaşılmakla birlikte davacı, imzalı bordrolarda yer alan fazla çalışma sürelerinin üzerinde çalışma yapıldığını yazılı kayıtlarla ispat edemediğinden imzalı bordrolarındaki fazla çalışma saatleriyle bağlı kalınması gerekmektedir. Bu itibarla Mahkemece yapılacak iş; bordrolardaki fazla çalışma sürelerinin karşılığını oluşturan fazla çalışma ücretinin gerçek ücret üzerinden yeniden hesaplanması ve bordroda yer alan tahakkuk miktarları hesaplanan alacaktan mahsup edilerek sonuca gidilmesidir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeple;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgililere iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

20.04.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.